Atmaj

I2OR

Academic Research Journal

An International Peer-Reviewed Research Journal

ISSN: 2348 - 9456

Impact Factor 5.880

Volume-21, Issue -11, Jan.-June - 2024

Editor-In-Chief

Dr. Dilkhush Patel

Scanned with OKEN Scanner

...me – 21 Issue – 11, Jan.– June - 2024

ISSN: 2348-9456
Impact Factor: 5.880

Content of the Table

Sr. No.	Title of the Paper	Author	Page No.
1	[illegible]	[illegible]	1
2	[illegible]	[illegible]	6
3	[illegible]	Dr. Bharat M. [illegible]	10
4	[illegible]	[illegible]	16
5	[illegible]	[illegible]	20
6	AN ECONOMIC STUDY OF INCOME AND INVESTMENT OF WOMEN PRIMARY TEACHERS (IN THE CONTEXT OF RAJKOT DISTRICT)	Parmar Manisha P.	25
7	[illegible]	[illegible]	31
8	[illegible]	[illegible]	38
9	[illegible]	[illegible]	42
10	[illegible]	[illegible]	46
11	19 મી અને 20 મી સદીમાં ગુજરાતી [illegible] ઉદ્ભવ અને વિકાસ	[illegible]	49
12	[illegible]	[illegible]	53
13	[illegible]	[illegible]	60
14	[illegible]	Dr. [illegible] Lambachiya	65
15	[illegible]	[illegible]	68
16	CONCEPT OF ENVIRONMENTAL ECONOMICS	Dr. Piyush P. [illegible]	74
17	[illegible]	PRO. DR. [illegible] P. PATEL	77
18	"आधुनिक साहित्य में [illegible]" ([illegible] के संदर्भ में)	डॉ. [illegible]	83

Scanned with OKEN Scanner

Volume – 21 Issue – 11, Jan.– June - 2024

ISSN: 2348-9456
Impact Factor: 5.880

19	नादोपासना से आनंद और मानसिक शांति की प्राप्तिमें ॐ एवं संगीतका महत्व एक विश्लेषणात्मक अध्ययन	राणा प्रितिबा	87
20	"भारतीय संस्कृति: विविधता में एकता"	डॉ. पारुल आर. खांट	93
21	ઘડિયાળ ઉદ્યોગનું આર્થિક વિશ્લેષણ મોરબી જિલ્લાના સંદર્ભ	Anjna D. Patadiya	97
22	યોગ કરતાં અને યોગ ન કરતાં વિધ્યાર્થીઓના માનસિક સ્વાસ્થય પર થતી અસરનો અભ્યાસ	ચિત્રે શૈલી આર.	102
23	ગ્રામીણ અને શહેરી વિસ્તારમાં જોબ કરતા શિક્ષકોનો માનસી સ્વાસ્થ્યનો અભ્યાસ	ચાવડા નિતુ એમ.	108
24	"જુનાગઢ શહેરમાં હોસ્ટેલમાં રહીને અભ્યાસ કરતી વિદ્યાર્થીનીઓનાં માનસિક સ્વાસ્થ્યનો અભ્યાસ"	ડેર જયશ્રી એ	114
25	માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળામાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓનો માનસીક સ્વાસ્થ્યનો અભ્યાસ	ડાંગર હેન્સી વી.	119

Scanned with OKEN Scanner

ISSN: 2348-9456
Impact Factor: 5.880

ભારતમાં ૧૯૯૧ના કર સુધારા

PRO. DR. DHARMESHBHAI P.PATEL
ECONOMICS DIPARTMENT
GOVT ARTS, COMMRCE & SCINCE COLLEGE, KHERGAM DIST.NAVSARI

પ્રસ્તાવના:

ભારત જેવા વિકાસમાન દેશોમાં કરવેરા એ જાહેર આવકનું સૌથી મહત્વનું સાધન છે અને રાજકોષીય નીતિનું એક મહત્વનું અંગ છે. એક બાજુએ તે સરકારની આવક વધારવામાં અને બીજી બાજુએ આર્થિક અને સામાજિક નીતિના હેતુઓ પરિપૂર્ણ કરવામાં તે મહત્વની ભૂમિકા અદા કરે છે. બ્રિટિશ અમલના સમય દરમિયાન ભારતની કરવ્યવસ્થા ફરીયુક્ત, બિન આયોજિત અને બીનલક્ષી હતી એટલું જ નહીં પરંતુ કર માળખા વસ્તીના અલ્પ ભાગને જ સ્પર્શતું હતું તથા રાષ્ટ્રીય આવકમાં પણ કરની આવકનો હિસ્સો ન સાધારણ. સરકારે તે બાબતે કરમાળખાને પ્રગતિશીલ બનાવવા માટેના કોઈ પ્રયાસો હાથ ધર્યા ન હતા. પરંતુ સ્વાતંત્ર્યપ્રાપ્તિ બાદ અને તેમાંય વિશેષ કરીને આયોજનકાળ દરમિયાન ભારતના કરમાળખામાં આમૂલ ફેરફાર કરી તેને વિકાસમાન અર્થતંત્રની જરૂરિયાતોને અનુરૂપ બનાવવાના પ્રયાસ કરવામાં આવે છે

હેતુઓ:

આયોજનકાળ દરમિયાન કરના મુખ્ય હેતુઓ નીચે પ્રમાણે છે

1) આર્થિક વિકાસ માટે નાણાકીય સાધનો પ્રાપ્ત કરવા
2) બચત અને મૂડીનિર્માણને પ્રોત્સાહન આપવું
3) સાધનોની ઇષ્ટતમ ફાળવણી કરવી
4) પ્રાદેશિક અસમાનતામાં ઘટાડો કરવો
5) ફુગાવાને અંકુશિત કરવો
6) આવક અને સંપત્તિની અસમાનતામાં ઘટાડો કરવો.

કરવેરાનું સ્વરૂપ

(અ) પ્રત્યક્ષ કરવેરા

(બ) પરોક્ષ કરવેરા

આ બંને પ્રકારના કરવેરા એક બીજાથી તદ્દન અલગ છે તે કહી શકાય. વાસ્તવમાં એક બીજાના પૂરક છે. એટલું જ નહિ એક બીજા સાથે સંકલન ધરાવે છે. એક જ હેતુઓને સિદ્ધ કરવા માટે જુદાજુદા સ્વરૂપે પ્રયોજાયેલા તત્વો છે. આથી જ કહેવાયું છે કે " પ્રત્યક્ષકરવેરા અને પરોક્ષ કરવેરા બંને સમાન બહેન જેવા છે."

જેમાં ત્રણ બાબતો તારવી શકાય

- પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ કર સમાનતા ધરાવે છે.
- બંને કરવેરા આકર્ષક છે.
- આ બંને કરવેરા બે બહેનો જેવા છે.

બંને કરવેરા રાજકીય સાધન છે. જે સમાનતાનાં કારણે સમતોલ આકાર્યું અને તેના હેતુ સમાન પ્રક્રિયામાં સમાનતાથી સંપૂર્ણતા માટે આયોજન કાળ દરમિયાન ભારતની કર વ્યવસ્થામાં આમૂલ ફેરફારો કરવામાં આવ્યા છે.

- કરની આવકમાં નોંધપાત્ર વધારો:

આયોજનકાળ દરમિયાન કરની આવકમાં નોંધપાત્ર વધારો થયો છે.જેના મુખ્ય બે કારણો છે.

Scanned with OKEN Scanner

- ભારતનું કરમાળખું ગહન અને વિસ્તૃત બનવા પામ્યું છે.
- આવક અને વપરાશમાં વધારો થવાને લીધે પણ કરની આવક વધવા પામી છે.

❖ બિન કરવેરાની આવકમાં થયેલો ગણનાપાત્ર વધારો:

પ્રત્યક્ષ તથા પરોક્ષ કરવેરાના પ્રવર્તમાન દરોમાં વધારો કરવામાં આવ્યો છે તેમજ આ બંને ક્ષેત્રે નવા કરવેરા નાખવામાં આવ્યા છે. ઉપરાંત દેશની વસ્તીના શક્ય હોઈ તેટલા વધુને વધુ લોકોને કરવેરાની જાળમાં આવરી લેવાના પ્રયાસ શરૂ કરવામાં આવી રહ્યા છે. નવેમ્બર ૨૦૧૬ના રૂ. ૫૦૦ તથા રૂ. ૧૦૦૦ની ચાલની નોટોના વિમુદ્રીકરણને લીધે આવકવેરો ભરનાર વ્યક્તિઓની સંખ્યામાં નોંધપાત્ર વધારો થવા પામ્યો છે.

❖ કરની આવકનું અંદાજપત્રકીય મહત્વ:

આયોજનકાળના વર્ષો દરમિયાન કરની આવક એ બિનકરવેરાની આવકની તુલનામાં ઘણી વધારે રહી છે. મૂડી ખાતેની આવકને પણ જો ગણતરીમાં લેવામાં આવે તો બહુ ફેર પડતો નથી. પરંતુ બજાર લોનો, નાની બચતો, પ્રોવિડન્ટ ફંડ, વિદેશી સહાય જેવી મૂડી ખાતેની આવકના મહત્વના સાધનોની સરખામણીમાં સરકારની આવક પ્રાપ્તિના સાધનોમાં કરની આવક એ ઘણો ઉંચો ક્રમ ધરાવે છે.

❖ કુલ ઘરેલું પેદાશમાં કરનો હિસ્સો:

કેન્દ્ર અને રાજ્યોની કરની સંયુક્ત આવક અને ઘરેલું પેદાશ વચ્ચેનું ગુણોત્તર જે ૨૦૧૬-૧૭ માટે ૧૮% જેટલું અંદાજાયો હતો. પરંતુ કેન્દ્ર સરકારની કરની કુલ આવક અને કુલ ઘરેલું પેદાશ વચ્ચેના ગુણોત્તરનો વિચાર કરીએ તો ૨૦૧૬-૧૭માં તે ૧૧% જેટલો અંદાજાયો હતો.

❖ કરની કુલ આવકમાં પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ વેરાનો સાપેક્ષ હિસ્સો:

આયોજન કાળથી શરૂ થયેલ ઘણા વર્ષો સુધી આપણી કરની કુલ આવકમાં પરોક્ષ વેરાનું અતિ પ્રાધાન્ય હતું. ૧૯૯૦-૯૧માં આ ગુણોત્તર ૮૪:૧૬ જેટલો હતો. પરંતુ જુલાઈ ૧૯૯૧થી શરૂ થયેલ આર્થિક સુધારણા કાર્યક્રમના એક સંકલિત ભાગ તરીકે કસ્ટમ તથા આબકારી જકાતના દરમાં જોવા મળતા ઘટાડાના વલણને કારણે પરોક્ષ વેરાનો સાપેક્ષ હિસ્સો ઘટતો જાય છે. અને પ્રત્યક્ષ વેરાનો સાપેક્ષ હિસ્સો ઉત્તરોત્તર વધતો જાય છે. ૨૦૧૬-૧૭માં તે ૪૦:૬૦ જેટલો રહેવાનો અંદાજ હતો. ત્યાર પછીના વર્ષોમાં પણ આ વલણ ચાલુ રહેવા પામ્યો છે.

હાલમાં કરની કુલ આવકમાં વ્યક્તિગત આવકવેરા તથા કોર્પોરેટ વેરાનું મહત્વનો હિસ્સો છે. આનું મુખ્ય કારણ આર્થિક ઉદારીકરણને લીધે તાજેતરના વર્ષોમાં વ્યક્તિઓની અને કંપનીઓની કુલ આવકમાં થયેલ વધારો ગણાવી શકાય.

❖ કરવેરાના દરનું વલણ:

જુલાઈ ૧૯૯૧ થી શરૂ કરવામાં આવેલ આર્થિક સુધારણાના કાર્યક્રમ અન્વયે કર માળખામાં મહત્વના સુધારા કરવામાં આવ્યા છે. ૧૯૭૩-૭૪ સુધી વ્યક્તિગત આવકવેરાનો મહત્તમ સીમાંત દર ૯૭.૭૫% હતો જે રૂ. ૨ લાખથી ઉપરની આવકને લાગુ પડતો હતો. વાંચુ સમિતિની ભલામણોને અનુસરીને આ દરમાં ક્રમશઃ ઘટાડો કરીને ૧૯૭૬-૭૭ માં તે ૬૬% જેટલો કરવામાં આવ્યો હતો.

૨૦૧૪-૧૫ ના વર્ષથી આવક વેરાની મુક્તિમર્યાદા રૂ. ૨ લાખથી વધારીને રૂ. ૨.૫૦ લાખ જેટલી કરવામાં આવી હતી અને ૨૦૧૭-૧૮ ના અંદાજપત્રમાં તે ચાલુ રાખવામાં આવી હતી.

કંપનીઓ દ્વારા ભરાતા કંપનીવેરા કે કોર્પોરેટ વેરાનો અસરકારક દર સરેરાશ ૨૪.૬૭% જેટલું થાય છે. તેનું કારણ કંપનીઓ દ્વારા વિવિધ પ્રકારની મુક્તિઓનો લેવાતો લાભ ગણાવી શકાય. આથી આ સંદર્ભમાં ૨૦૧૬-૧૭ના અંદાજપત્રમાં નીચે પ્રમાણેની જોગવાઈઓ કરવામાં આવી.

Scanned with OKEN Scanner

ISSN: 2348-9456
Impact Factor: 5.880

(૧) આવકવેરા ધારા હેઠળ ઘસારા ફંડની જોગવાઈ ૧લી એપ્રિલ, ૨૦૧૭થી મહત્તમ ૪૦% સુધી મર્યાદિત રહેશે.

(૨) સંશોધન માટે આપતા લાભ તારીખ ૧લી એપ્રિલ ૨૦૧૭થી ૧૫૦% અનેતારીખ ૧લી એપ્રિલ ૨૦૨૦થી ૧૦૦% ની મર્યાદામાં રહેશે.

(૩) નવા સ્પેશીયલ આર્થિક ઝોનોમાં આવેલા એવા એકમોનેજ લાભ મળશે કે જેમને તેમની પ્રવૃતિઓ ૩૧મી માર્ચ૨૦૨૦ પહેલા આરંભ કરી હશે.

(૪) મેન્યુફેક્ચરિંગ કંપનીઓ જે ૧લી માર્ચ ૨૦૧૬ અથવા તે પહેલા સ્થપાઈહોય. તેમને પણ કેટલીક રાહતો અને છૂટછાટ આપવામાં આવી છે.

❖ પરોક્ષ વેરા:

જુલાઈ ૧૯૯૧અગાઉ અનેક વસ્તુઓ પરની ટોચ કસ્ટમ જકાત લગભગ ૩૦૦% હતી જેમાં ઘટાડો કરીને ૨૦૦૭-૦૮ના વર્ષથી બિન ખેત પેદાશોની આયાતો પર ઘાટાડીને૧૦% જેટલો કરવામાં આવ્યો હતો. વૈશ્વિકીકરણઅને ઉદારીકરણની પ્રકિયાના સંદર્ભમાં પરોક્ષ કરવેરામાં ઘટાડો આવી રહ્યો છે. વધુમાં ૨૦૦૫થી દેશના લગભગ બધાજ રાજ્યોમાં વેચાણવેરાનું સ્થાન મૂલ્યવર્ધિત વેરા (VAT) એ લીધું છે. અને ૧લી જુલાઈ ૨૦૧૭થી તેનુ સ્થાનવસ્તુઓ અને સેવાઓ પરના કરે(GST)એ લીધું છે.

❖ પ્રત્યક્ષકરવેરાનું વ્યાપ વધારવા માટેના તાજેતરના પગલા:

પ્રત્યક્ષ કરવેરાનો પાયો વિસ્તૃત બનાવવામાંટે ૧૯૯૭-૯૮ના વર્ષથી એવી જોગવાઈ કરવામાં આવીહતી કે, કોઈ પણ વ્યક્તિ નીચેની ચાર સરતો પૈકીની કોઈ પણ બે શરતોની પુરતી કરતો હોય તો તેને માટે આવક વેરાનું પત્રક ભરવાનું ફરજીયાત રહેશે.

(૧) નિશ્ચિત વિસ્તાર કરતા વધુ વિસ્તારની સ્થાવર મિલકત માલિકીના ધોરણે અથવા ભાડાપેટે ધરાવનાર વ્યક્તિ. (૨) ચાર ચકીય (મોટરકાર) વાહન ધરાવનાર.
(૩) ટેલીફોન(મોબાઈલ ફોન ધારક) (૪) વિદેશ પ્રવાસ કરનાર. (૫) કેડીટ કાર્ડ ધારક. (૬) કોઈ ક્લબનું સભ્ય પદ કે જેની પ્રવેશ ફી વાર્ષિક રૂ. ૨૫,૦૦૦ કરતા વધુ હોય.
ઉપરોક્તકુલ છ સરતો પૈકી કોઈ પણ એક શરતનું પાલન થાયતો તે વ્યક્તિએ ફરજીયાત રીતે આવકવેરાનું પત્રક ભરવાનું રહેશે.

❖ સેવા કર અથવા સેવાવેરો:

ચેલૈયા સમિતિની ભલામણોને અનુલક્ષીને ૧૯૯૪-૯૫નાકેન્દ્રીય અંદાજપત્રમાં સર્વપ્રથમ અમુક ચોક્કસ સેવાઓપર૫%ના દરે વેરો નાખવામાં આવ્યો હતો. ૨૦૧૨-૧૩ના વર્ષમાં અંદાજપત્રમાં નકારાત્મક યાદીમાં દર્શાવેલી ૧૭ જેટલી સેવાઓ શિવાય બાકીની બધીજ સેવાઓને સેવા કર હેઠળ આવરી લેવાય છે. તથા સેવાકરનો દર ૧૦%થી વધારીને ૧૨% જેટલું કરવામાં આવ્યો છે. ૨૦૧૫-૧૬ના અંદાજપત્ર સેવાકરનો દર વધારીને ૧૪% જેટલો કરવામો આવ્યો હતો. અને તેનો અમલ ૧લી જુન ૨૦૧૫થી થયેલો છે. ૧૫મી જુન ૨૦૧૫થી"સ્વચ્છ ભારત અભિયાન" માટેસેવાકર ઉપર ૦.૫%નો સરચાર્જ નાખવામાં આવ્યો હતો. તથા ૨૦૧૬-૧૭ના અંદાજપત્રમાં કરપાત્ર હોય તેવી તમામ સેવાઓ પર ૦.૫%ના દરે "કૃષિ કલ્યાણ શેસ" નાખવામાંઆવ્યો હતો. જેનો ઉપયોગ કૃષિમાં સુધારા તથા ખેડૂતોના કલ્યાણ માટે થશે.

૧લી જુલાઈ ૨૦૧૭ના રોજથી વસ્તુઓ અને સેવાઓ પરના કર (GST)નાં અમલીકરણ પછી સેવા કરને આ વસ્તુઓ અને સેવાઓ પરના કરમાં આમેજ કરીદેવામાં આવ્યો છે.

❖ નવા પ્રત્યક્ષ કરવેરા:

Scanned with OKEN Scanner

૨૦૦૫-૦૬ના કેન્દ્રીય અંદાજપત્રમાં બે નવા પ્રત્યક્ષ વેરા દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા.
૧. બંકો માંથી રોકડ ઉપાડ પરનો વેરો.
૨. કર્મચારીઓને માલિક દ્વારા પુરી પાડવામાં આવતી શુવીધાઓ(લાભ), (ભથ્થા) પરનો વેરો.
ઉપરોક્ત બને કરવેરા એપ્રિલ ૨૦૦૯ના વર્ષથી નાબૂદ કરવામાં આવ્યા હતા.

❖ કરચોરી અટકાવવા માટેના તાજેતરના પગલા:

કરવેરાનો વ્યાપ વધારવા ઉપરાંત કરચોરીને અટકાવવા માટે ૧૯૯૮-૯૯ ના અંદાજપત્રમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે નીચેના ઉચ્ચ નાણાંકીય વ્યવહારો કરતી વખતે તેનો કાયમી એકાઉન્ટ નંબર અથવા જનરલ ઇન્ડેકસ રજીસ્ટર નંબર ફરજિયાત રીતે આપવાનો રહેશે.

(1) સ્થાવર મિલકતની ખરીદી કે વેચાણ
(2) મોટર વાહનની ખરીદી કે વેચાણ
(3) રૂ.૫૦ હજારથી વધુ રકમના શેર વ્યવહાર
(4) બેકમાં નવા ખાતા ખોલાવતી વખતે
(5) બાધીમુદતની થાપણોમાં રૂ. ૫૦ હજારથી વધુ રોકાણ
(6) નવું ટેલીફોન જોડાણ મેળવવાની અરજી કરતી વખતે
(7) રૂ. ૨૫ હજારથી વધુ રકમનું હોટેલ બીલ

કોમ્પ્યુટરના વધતા જતા ઉપયોગને લીધે ઉપરોક્ત (૯) અને(૧૦) અંગેની માહિતી તથા વિગતો કર વ્યવસ્થાનો પાયો વિસ્તૃત કરવા માટે તથા કરની આવકનો બહિસ્ત્રાવ અટકાવવા માટે ખુબજ ઉપયોગી થઇ પડશે.

❖ કર વહીવટી માળખામાં સુધારા:

તાજેતરના વર્ષોમાં કર વહીવટી માળખામાં સુધારા કરીને તેને વધુ સરળ અને કરદાતા પ્રત્યે મૈત્રીલક્ષી બનાવવાના પ્રયાસ કરવામાં આવી રહ્યા છે. જેમ કે

(1) આવકવેરા અધિકારીઓ તરફથી કરદાતાને થતી કનડગત અને હેરાનગતિ દૂર કરવાના સક્રિય પ્રયાસ હાથ ધર્યા છે. આ માટે કર આકારણી,સર્વેક્ષણ,દરોડાવગેરેની કાર્યવાહીમાં નવો અભિગમ અપનાવશે. દરોડા વખતે છુપાયેલી આવકની જાહેરાત કરવામાં આવશે નહિ, પરંતુ માત્ર તેની નોધ રાખવામાં આવશે.
(2) કરદાતાને કાયમી એકાઉન્ટ નંબર આપવાનું કાર્ય બહારની સંસ્થાને આપવામાં આવશે.
(3) કરદાતાએ ભરેલા પત્રકો સ્વીકારી લેવામાં આવશે અને ફક્ત બે ટકા કેસોની જ ચકાસણી કરવામાં આવશે.
(4) આવકવેરા ધારા અન્વયે સ્થળ પર વેરાની કપાત માટેના ફોર્મની સંખ્યામાં નોંધપાત્ર ઘટાડો કરાયો છે. વધુમાં એવા કરદાતા કે જેમને ફક્ત પગાર, ભાડા કે વ્યાજની જ આવક છે તેમને માટે એક પાનાનું " સરળરિટર્ન ફોર્મ "ફરીથી દાખલ કરેલ છે.
(5) કોમ્પ્યુટરથી રિટર્ન ભરવાની સુવિધા કરદાતાઓને ઉપલબ્ધ કરાઈ છે.
(6) વિદેશ જવા માટે જુદાજુદા ટેક્ષ કીલ્યરન્સ સર્ટીફીકેટસ ની જરૂરિયાત નાબૂદ કરવામાં આવી છે.

❖ વસ્તુઓ અને સેવાઓ પરનો કર (GST):

Scanned with OKEN Scanner

વસ્તુઓ અને સેવાઓ પરનો ખ્યાલ એક અતિ ઉત્તમ ખ્યાલ છે જે ભાગ્યેજ બે મત હોઈ શકે. આ એક એવોકર છે જે આજે વિશ્વના લગભગ ૧૬૦ દેશોમાં અસ્તિત્વ ધરાવે છે.

ભારતમાં આર્થિક સુધારણા અને કર સુધારણા કાર્યક્રમના એક સંકલિત ભાગ તરીકે વસ્તુઓ અને સેવાઓ પરના વેરા અંગેના ખરડાને બંને ગૃહો એટલે કે, લોકસભા અને રાજ્યસભાએ ઓગસ્ટ ૨૦૧૬ માં મંજૂરી આપી પસાર કરી દીધો હોવાથી પ્રસ્તુત ધારો તા. ૧લી જુલાઈ, ૨૦૧૭ ના રોજથી અમલી બન્યો છે અને તેની સાથે જ કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારોના જુદાજુદા પરોક્ષવેરાનાસ્થાનેએક જ કર પદ્ધતિ અમલમાં આવી છે અને એ રીતે " એક રાષ્ટ્ર, એક જ કર પદ્ધતિ અને એક જ બજાર " નું પણા લાંબા સમયનું સ્વપ્ન સાકાર થયું છે, જે ખરેખર એક ઐતિહાસિક અને હિંમતભર્યું પગલું છે. આમ વસ્તુઓ અને સેવાઓ પરના કરને લીધે:

(અ) કેન્દ્ર સરકારના નીચે જણાવેલ પરોક્ષ વેરાનો અંત આવે છે.

(૧) કેન્દ્રીય આબકારી જકાત (૨) વધારાની કેન્દ્રીય આબકારી જકાત
(૩) સેવા કર (૪) વધારાની કસ્ટમ ડ્યુટી
(૫) સ્પેશિયલકસ્ટમ ડ્યુટી (૬) કેન્દ્રીય વેચાણ વેરો વગેરે

(બ) રાજ્ય સરકારોના નીચેજણાવેલ પરોક્ષ વેરાનો પણ અંત આવે છે.

(1) રાજ્યવર્ધિતમૂલ્ય વેરો (2) ઓક્ટ્રોય અને એન્ટ્રી ટેક્સ
(3) ખરીદ વેરો (4) લક્ઝરી ટેક્સ
(5) મનોરંજન વેરો (6) લોટરી, બેટિંગ, જુગાર ટેક્સ વગેરે

❖ વસ્તુઓ અને સેવાઓ પરના કરના મુખ્ય લાભો

(1) મેક-ઇન-ઇન્ડિયા કાર્યક્રમને પ્રોત્સાહન તથા નિકાસમાં વધારો
(2) દેશમાંએકીકૃત સમાંન બજાર
(3) કેન્દ્રને રાજ્યોના વિવિધ પરોક્ષ વેરાઓના બદલે એકજ કર
(4) કર ઉપર કર લાગવાની સમસ્યાનો નિવેડો
(5) કરના દર અને સંરચનામાં સમરુપતા
(6) કરદાતાઓ માટે કરના નિયમોનું પાલન સરળ અને પાલન ખર્ચ ઓછો
(7) અપૂરતી શ્રુખ્લામાં ઈનપુટ ટેક્ષ કેડીટનો અવીરત પ્રવાહ
(8) કુલ ઘરેલું પેદાશમાં લગભગ ૧.૫% થી ૨.૦% સુધીની વધારાની સંભાવના

વસ્તુઓઅને સેવાઓ પરના કરથી થતા લાભ જેમકે સામાન્ય જન તરફી, વેપાર અને ઉદ્યોગ માટેના લાભ, અર્થકારણને થતા લાભો, સરળ વેરા અંગેનું માળખું અને એક આર્થિક ભારતનું નિર્માણ.

વસ્તુઓ અને સેવાઓ પરના કરના કાર્યક્ષમ અમલમાટે એક કાઉન્સિલ (GST-Council)ની રચના કરવામાં આવીછે. જેનો અધ્યક્ષ કેન્દ્રીય નાણાપ્રધાન હોય છે. તથા દેશના ૨૯ રાજ્યોના નાણા મંત્રીઓ તથા સાત કેન્દ્રસાસિત પ્રદેશોના પ્રતિનિધિઓ સભ્યો હોય છે. વસ્તુઓ અને સેવાઓના કરના અમલમાં થતી મુશ્કેલીઓ અંગે યોગ્ય પગલા લેય છે. જેમકે ગોહાતી (આસામ) ખાતે૧૦ નવેમ્બર ૨૦૧૭ના રોજ મળેલી પ્રસ્તુત કાઉન્સિલની ૨૩મી સભામાં ૨૨૮ વસ્તુઓ પૈકી ૧૭૮ જેટલી વસ્તુઓ પરનો ૨૮%નો સ્લેબ ઘટાડીને ૧૮% અથવા તેનાપરથી ઓછો કરવાનો નિર્ણય કરવામાં આવ્યો હતો. આમ માત્ર ૫૦ જેટલીવાતુઓ પરજ ૨૮%નો સ્લેબ રહે છે.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner